

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «**THE INSTITUTE OF
INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC
COOPERATION**»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF
CARDINAL STEFAN WYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

Варшава, Республіка Польща

2022

Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 27.06.2022 – 05.08.2022) / уклад. Ю. Главчева; Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці»; Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського; Фундація ADD. Варшава, 2022. 288 с.

Укладач: ГЛАВЧЕВА Ю. М., PhD, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією – Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

Калашикова О. С.,

канд. мед. наук, доцент кафедри внутрішньої медицини 3,

Дніпровський державний медичний університет

ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Сучасні соціальні та економічні зміни, які відбуваються у суспільстві, призводять до зростання значущості особистості, при цьому простежується шлях руйнації колишньої авторитарної системи цінностей та мотивації. Формування нових орієнтацій на здобуття освіти для особистості та суспільства вимагає нових форм дотримання доброчесності у академічній спільноті.

Відповідно глосарію термінів та понять стаття 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 року), поняття академічної доброчесності наголошує: «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових (творчих) досягнень [1, с. 122; 2].

Основи академічної доброчесності закладені в загальних компетентностях новітніх (2021-2022рр.) галузевих стандартах вищої, фахової передвищої і професійної освіти, нових ліцензійних умовах впровадження освітньої діяльності та інших нормативних документах.

На мою думку, основи доброчесності потрібно починати закладати та виховувати в сім'ї, дитячих садках та школах, які забезпечать базу академічної доброчесності в навчальних закладах різних рівнів акредитації та наукових установах, які приведуть до повного використання свого потенціалу студентів і науковців. Ми повинні виховати людину, яка володітиме культурним мисленням, поняттям про людину і світ, здатністю до узагальнення, аналізу, сприйняття

інформації, постановки мети і вибору шляхів до її досягнення, усвідомлюючи цінності громадського суспільства, верховенство права і своїх обов'язків перед суспільством [3, с. 36; 4, с. 234].

Дійсно, це проблема і сьогодення приділяє їй велику увагу. Радує, що молоді вчені України об'єднуються в цій роботі, наприклад: вчені Національної академії державного управління при Президентові України Дніпропетровського регіонального інституту державного управління, рада молодих вчених Дніпропетровської області, Сумський державний університет та Дніпропетровська обласна державна адміністрація випустили колективну монографію «Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених» (2017 рік). На основі набутого досвіду після очних сесій та в процесі проведення учасниками школи Work Shops у своїх ВНЗ в основу кодексу академічної доброчесності (декларація намірів) закладено десять базових принципів, якими мають керуватися молоді вчені:

- 1) Чесність і порядність;
- 2) Верховенство права;
- 3) Відповідальність та дотримання авторських прав;
- 4) Взаємоповага
- 5) Толерантність та недискримінація
- 6) Прозорість та доступність;
- 7) Академічна грамотність
- 8) Орієнтація на якість
- 9) Партнерство та взаємодопомога
- 10) Імперативність академічної доброчесності

Кодекс закликає всіх учасників процесу до відповідальності за свої судження та заяви, викладені письмово або усно, за вчинки та порушення авторських прав згідно

сучасних норм законодавства України [5, с. 169].

Ствердження, що 90 % успіху здобувача освіти залежить від викладача, підтверджено багаторічним досвідом, тому вважаю, що викладачі в першу чергу повинні ставити і вирішувати цю задачу складаючи навчально-методичні комплекси дисциплін та інші матеріали на основі стимульовано-мотиваційної функції. В цьому сенсі я вважаю, що велике значення має індивідуальна співбесіда викладача зі студентами. В більшості випадків викладачі при підведенні підсумків тестування дають загальний аналіз результатів. А важливо, щоб кожен студент міг сам оцінити рівень своїх знань. А це можливо тільки в індивідуальній співбесіді при захисті тем, модулів і так далі, ця співбесіда може проводитись під час проведення семінарських, практичних, лабораторних занять. І це вирішує два важливих питання академічної доброчесності: перше – викладач глибше виявляє знання студентів, друге - оцінювання знань студента проходить в присутності групи, тому воно прозоре. Отже, однією з основ формування академічної доброчесності у учнів та студентів є розвиток мотивації у співвідношенні з ціннісними орієнтаціями, що дозволяє реалізувати значний потенціал студента і навчального закладу [6, с. 234; 7, с. 24].

Аналіз вітчизняних та зарубіжних практик впровадження принципів академічної доброчесності в навчальне та наукове середовище засвідчує такі поетапні дії, як прийняття Кодексу етики, Положення про академічну доброчесність, введення обов'язкової навчальної дисципліни «Академічна студія», які відповідають сучасним підходам до вирішення питання формування академічної доброчесності.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про освіту»: станом на 22 вересня 2017 р. / Верховна Рада України. Офіц. вид. К.: Парлам. вид-во, 2017. 122 с.
2. Проект Закону України «Про академічну доброчесність».
URL:<https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/>.

3. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Перекладено за виданням «The Fundamental Values of Academic Integrity», видання друге. Міжнародний центр академічної доброчесності. Ред. Тедді Фішман. Університет Клемсон, 1999. 36 с.

4. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.

5. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

6. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.

7. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, 2019. 24 с.